

USA rættir kurdum eina hjálpandi hond

Ávarar Irak móti at gera seg inn á kurdarnar og setir forboð fyri hernaðarligum virkseimi norðanfyri 36. breiddarstig

Tey áhaldandi irakisku álopini á sivilar kurdar, sum royna at flýggja undan herdeildunum hjá Saddam Hussein, eru fyribils steðgað. Hetta hendir eftir, at USA hevur gjørt irakisku stjórnini greitt, at gevst hon ikki við álopinum á kurdarnar, fer USA at leggja upp í við vápnamegi.

Talsmaðurin í Hvítu Húsum segði mikudagin, at amerikanska stjórnin hevur givið Irak boð um ikki at lata flogfær sini visa seg norðan fyri 36. breiddarstig. Tað er serliga í hesum økinum, at kurdar halda til. Visa flogfær seg í økinum, fara amerikanarar at skjóta tey niður.

Um somu tíð sum hetta hendir, royna bretar at fáa undirtøku fyri uppskotinum um eina trygdarsonu fyri kurdar í norðara parti av Irak. Øll EF-londini taka undir við uppskotinum, og eiseini USA heldur tað vera eitt stig tann rætta vegin, men er kortini ivasamt um okkurt í uppskotinum.

Tað verður annars ikki roknað við, at øll londini í trygdarráðnum hjá ST fara at taka undir við tí,

og Sovjetsamveldið hevur longu boðað frá, at tað tekur ikki undir við bretska uppskotinum, tí tað er upplegging í innanhýsis viðurskipti í einum øðrum landi og sum so í stríði við viðtøkurnar fyri ST.

ST stórrí leiklut

Tey lond, sum taka undir við uppskotinum, siga harafturímóti, at tá talan er um at eitt heilt fólk er við at verða týnt, er hetta so avgjørt ein uppgáva fyri ST og ikki longur bara ein innanríkispolitiskur spurningur.

Tað eru tey lond, sum halda, at stundin er komin til at ST átekur sær stórrí leiklut í heiminum, soleiðis at slík framferð sum nú er framd móti kurdiskum fólkinum, ikki verður góðtikið av altjóða samfelagnum.

Trupulleikin liggur tó í stöðutakanini hjá londum, sum kunnu sigast hava fram ella fremja líknandi herferð móti sínum egnu íbúgvum. Dømi um hetta er m.a. framferðin hjá kinesisku myndugleikunum móti fólkinum í Tibet, og dømi eru eisini at finna í Sovjetsamveldinum.

UTTAN

EFTIR

Jan Müller skivrar

Altjóða hjálparfelagskapir halda nú fram við at senda hjálp til teir illa fyrikomnu kurdarnar, sum royna at flýggja til Turkaland og Iran. Myndirnar, sum altjóða sjónvarpsstøðir visa fram í hesum døgum av særðum og deyðkomnum børnum, hava skelkað allan heiminn. Ongantið áður hava fólk kring allan knøttin kunnað sæð ein slíkan sorgarlek heima í stovu síni sum henda.

Og tað sýnist heldur ikki sum um at herdeildirnar hjá Saddam Hussein

hava samvitskubit. Tí í skjótt fleirir ikur hava tær áhaldandi gjørt seg inn á sivilar kurdar og shia-muslimar. Frá lágt-flúgvandi tyrlum hava teir tveitt napalm og etsandi sýru niður yvir tey flýggjandi børnini. Hóast kurdar bóðu heiminn um hjálp, skuldi tað ganga drúgv tíð, áðrenn teir blivu hoyrdir. Og tað er ein stórur spurningur, um henda hjálp ikki kemur ov seint.

Glotti

Tann einasti veruligi glottin hjá kurdunum har norðuri er tann seinasta ávaringin frá USA um at amerikanska stríðsmegin fer at leggja uppi, gevst Saddam Hussein ikki við sínum álopinum á kurdarnar. Nú skal henda ávaring so sleppa at standa sína roynd.

Men enn er bert talan um plástur á sárið, tí stöðan hjá kurdum er framvegis ógvuliga óviss. Flestu teirra eru rýmdir frá húsum og øllum ognum sínum. Alla tíðina lúrir vandin fyri einum møguligum irakiskum eiturgassalopi av sama slag sum tí í Halabja í

ST-deildir til Irak

Teir fyrst ST-efirlitsmennir eru nú komnir til markið millum Irak og Kuwait, har teir skulu syrgja fyri, at vápnahildin verður hildin.

Tað var hósdagin, at baðir partar í stríðnum undirskrivaðu endaligu vápnahvildina, sum setir Irak sera harðar treytir. Umframt at skula beina fyri sínum mest oyðandi vápnum, skal Irak eisini gjalda fyri tær oyðileggingar, sum landið hevur framtið eitt nú Kuwait.

Umleið 1500 ST-hermenn og herovastar komu til Irak friggjadagin, um somu tíð sum ein stórur partur av amerikansku herdeildunum tók seg aftur.

ST hevur útpeikað

ein eysturrikkan hermann, Gunther O. Geindl til ovasta fyrri deildunum, sum hava fingið heitið: »UN Iraq Kuwait Observation Mission« ella stýtt til UNIKOM. ST-deildin fer at fevna um hermenn úr 32 limalöndum. Tey fimm londini í trygdarráðnum senda øll heryvirmenn til økið.

Útreiðslurnar til ST-efirlitið eru mttar til næstan 800 mill. kr. hetta fyrsta árið. Deildirnar skulu hava eftirlit við einum umleið 200 km longum og 10 km breiðum umráði á markinum millum Kuwait og Irak. Í løtuni búgva umleið 30.000 irakisk flóttafólk, fyri tað mesta shititar, í hesum økinum.

Saddam Hussein vil ikki

Hóast amerikanska stjórnin í vikuni gjørdi Saddam Hussein greitt, at tað fer ikki at góðtaka, at irakiskar deildir skjóta eftir kurdum í økinum norðan fyri 36. breiddarstig, so vilja tíðindi vera við, at herdeildirnar hjá Saddam Hussein halda fram við at drepa kurdar í hesum økinum.

Keldur í sýrialsenska høvuðsstaðnum Damaskus vilja vera við, at irakiskar deildir hava myrt nógvur kurdar í býnum Irbil, ið liggur 30 kilometrar norðan fyri linjuna, sum USA hevur sett sum mark fyri hernaðarligum atgerðum ella virkseimi.

Amerikanski forsetin segði annars hósdagin, at USA er ikki sinnið at verða drigið upp í borgarakrigið í Irak. Annars hevur stýrið í Bagdad bjóðað eina

ST-nevnd at vitja Irak fyri at visa, at har fer alt fram friðarliga og uttan morð og forfylging av kurdum.

Stöðan hjá kurdum og shiittum tykist annars at vera sera álvars. Túsundtals teirra doyggja hvønn dag av sjúku og hungri umframt at liva við höttanini at verða álopin av irakisku deildunum.

Bæði Turkaland og Iran, sum hesar seinastu dagarnar hava tikið ímóti stórum tali av kurdiskum flóttafólki, siga, at neyðugt er við størri hjálp úr vesturheiminum fyri at forða, at eitt stórt tal av flóttafólki doyri.

Ovastin fyri flóttafólkarbeiði í ST, Sadako Ogata, sigur, at neyðugt er við nógv størri hjálp bara til flóttafólkin, sum longu eru komin til Iran og Turkaland.

1988. Kurdarnir vita, at so leingi Saddam Hussein situr við valdið í Irak, er lagna teirra ótrygg.

Bæði í Turkalandi og í Iran er stöðan hjá kurdunum út av lagi ring, hóast nakað av hjálp úr vesturheiminum.

Nú sleppur bretska uppskotið um eina trygdarsonu fyri kurdar í norðurirak at standa sína roynd. Men eygleiðarar siga, at tað eru so nógvir ókendir faktorar í hesi ætlan, at tað longu nú er greitt, at hon einsamall loysir ikki trupulleikarnar hjá kurdum ella sleppur teimum av við líðingarnar.

Bert ein gongd leið tyk-

ist vera fyri kurdar, og hon er eitt Irak uttan Saddam Hussein. Men tann møguleikin tykist rættiliga veruleikafjarur, nú bæði USA og Bretland ahva sagt, at tey fara ikki í kríggi við Saddam Hussein aftur. Neyðugt verður við eini nýggjari ST-samtýkt fyri at hetta kann lata seg gera, og ein slík samtýkt fer neyvnan at fáa undirtøku frá londum sum Kina og Sovjetsamveldinum.

Lagnan hjá kurdum er framvegis óviss, eins og hon hevur verið tað í so mong ár. Kurdar eiga ongán góðan.